

Is topònimus de is spiàgias de Tortolì

In su progetu de s'Ufitziu de sa Limba Sarda de Tortolì est prevìdia una circa toponomàstica po sa realizatzioni de unu percursu culturali e turìsticu cun cartellus po sa valorizatzioni de logus naturalis, monumentus, domus stòricas e spiàgias famadas. Oi eus a presentai su resurtau de sa circa dedicada a is spiàgias.

Spiàgia de Bacàsara (Capannina)

Custa spiàgia de mari, oi connota puru cun su nòmmini de “Spiàgia de Ponenti”, segundu is stòricus de su logu, fut nomenada “Spiàgia de Bacàsara”. Difati s’arenili andat costa costa de su canali de Bacàsara cun sa fogi, unendusi a istàinu chi, finas a sa prima metadi de is annus Sessanta de su sèculu passau, nci stupat a suta de sa turri de Santu Micheli, chi po cussu, in calincunu documentu antigu, est nomenada fintzas “Turri de Bacàsara”. Una curiosidadi: sa spiàgia est connota fintzas cun su nòmmini de “Sa Capannina”, po mori de sa presèntzia de unu ristoranti famau

meda in is annus Setanta e Otanta.

Spiàgia de Basauru

Basauru, benit de su nòmmini de sa tanca chi fut nomenada “s’ortali de Basauru”. Su topònimu, a ùrtimu cambiau in “Basàura”, iat pòdiri bènniri de su fueddu “basura” impreau in su Sàrrabus, riferiu a una forada, a unu fossu in su terrenu. A su chi narant is bècius, su topònimu iat a pòdiri dipèndiri de “abbas a uru”, est a nai “a làcana de s’abba”, opuru de “basa uru”, est a nai “s’àcua chi basat sa terra”. Però est possibili puru chi su fueddu siat de orìgini prelatina, e duncas malu a interpretai. Sa spiàgia de Basauru est connota fintzas comentu “spiàgia

de s’aeroportu”, in s’ortali de ispàdula, ca sa pista acabat a costau de s’arenili. Basàura est in mesu tra sa spiàgia de Santu Milanu, essendu una sighidura sua, e sa de Orrì. S’arena abarrat crara e a arena grussa, cun unu fundali artu e arenosu. S’abba est lugenti che su cristallu, cun coloris chi andant de s’asulu oscuru, prus craru, fintzas a su coloris de celu.

Cala Moresca

Cala Moresca est una piticu ungroni in sa costa, chi abbarrat aprigu de su bentu e cun su mari calmu. Est una de is spiàgias prus particularis de su territòriu de Tortolì, po mori de su coloris sù e de is abbas asulu-birdis chi s’ammeurant cun su coloris de is scòglius orrùbius chi dda ingiriant. Su nòmmini “moresca” est dèpiu a sa presèntzia in s’antigu de is piratas saracenus e de is corsarus barbarescus (is morus), chi de su

sèculu VIII finas a s’incumèciu de s’Otugentus ant disastrau is costas de su Mediterràneu cristianu.

Spiàgia de Cea

Sa spiàgia de Cea, a làcana cun su sartu de Bari, pigat su nòmini de s'erriu de Cea chi ddi passat in mesu. Su fueddu "Cea", in sardu bolit nai logu paris in mesu a duas serras. Su topònimu, presenti puru in atrus logus de sa Sardigna, s'assimbillat a su grecu "keia," chi bolit nai fossu, e a su fueddu nuraghesu "Cheia," chi singificat "abbadinàrgiu, iscra". Difatis, s'erriu de Cea, a in antis de si nci betai a mari, format unu stàinu piticheddu, "su Pauli Lardu", chi si sicut in

s'istadi. Faci a sa spiàgia, a prus a mancu 250 metrus, ndi essint de mari is Scòglius Orrùbius de Cea, perdas orrùbias artas 16 metrus. Unu contu antigu narat ca is scòglius funt is velas de sa "navi ammarmurada", una navi de morus chi nc'iat betau a mari sa statua de Nostra Signora e po cussu sa Virgini ddus iat castigaus furrienduddus in perda paris cun sa navi.

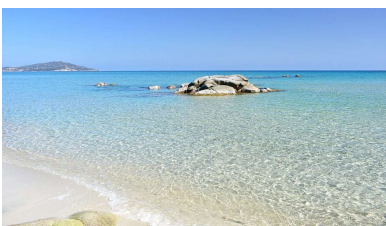
Spiàgia de Muscì

Passau s'erriu de Corti 'Accas e sa spiàgia de Fog'e Lioni, agataus sa spiàgia de Muscì, cun s'omònima Punta Muscì. Su logu pigat su nòmini de sa "mùscula pilosa" o "musculedda" un'acotza bona a papari e savoria meda chi, a diferèntzia de s'acotza normali, non benit allevada. Bivit picigada a is scòglius e s'agatat in totu su Mediterràneu. Pagu prima de sa spiàgia de Muscì, passau Orrì, s'agatant Punta Musculedda e sa spiàgia de Musculedda, oi connota cun su nòmini modernu de "su

milanesu", tzerriada aici po mori de una domu a costau de sa spiàgia frabbicada de milanesus. A pagu tretu de incuni agataus Muscieddu. Est possibili chi da presèntzia deustus nòminis belle che ugualis a pagu tretu de pari, fut poite a unu tempus s'acotza nci faiat meda.

Spiàgia de Orrì

Su nòmini "Orrì" parit ca tèngiat e ita fai cun s'abbundàntzia de abba. Non po nudda su fueddu s'assimbìgiat a s'indoeuropeu "Ur-ri," ca bolit nai "logu erricu de abba", comentu est Orrì po mori de sa presèntzia in s'antigu de unu stàinu. In s'allega basca, s'arraigini "Ur" bolit nai abba, e Orrì est peri su nòmini de una pauli de Cabuterra. In is paperis antigus su topònimu benit scritu Ur, Urri, e is abitantis de is biddas lacanàrgias,

costumant a nai "Urri". De sa nanti de sa spiàgia de Orrì ant agatau medas ànforas, singiali ca cussu mari fut traficau meda de is navis romanas. Segundu su libru de s'Otugentus scritu de su para Giuseppe Floris, Orrì fut unu scalu romanu e, fortzis, pùnicu puru. Sempri segundu Floris, est innoi chi s'agatàt s'antigu portu Sipicius de Tolomeu.

Spiàgia de Portu Frailis

Sa spiàgia pigat su nòmini de sa costera de mari de Portu Frailis, acantu po medas sèculus arribànt is bastimentus. Su topònimu est possìbili chi bèngiat de s'atividadi metallùrgica o minerària acapiada a sa presèntzia de su portu. In sardu, difatis, "su fraili," de su latinu "fabrilis," bolit nai "maistru de ferru", duncas Portu Frailis podit significai "portu de is forrus de su ferru". Segundu atras teorias, su fueddu podit dipèndiri

de "Portus Ilij," est a nai "Portu de Ìliu," ca, segundu calincuna ipòtesi s'est furriau in Portuili e poi cambiàu in Tortoili, de su cali benit su nòmini de Tortoli. In s'antigu custu logu fut abitau peri de is montanginus, chi ddu tzerriànt però "Perdu Moro", nòmini chi tenit e ita fai cun unu contu acapiàu a sa presèntzia de is morus.

Spiàgia de Santu Milanu

Sa spiàgia, a unu tempus tzerriada "Zaccurru" pigat su nòmini de sa cresia de sartu de Santu Milanu, fata in su 1500 e torrada a asseliai in su sèculu XX, e fintzas de sa turri de guàrdia spagnola, chi dòminat totu su logu. Sa spiàgia est longa 657 metrus e larga prus o mancu 30 metrus e si slargat po 19.710 metrus a ubi capint prus de 2.400 personis. S'arena sua est fini e groga. S'arenili, po mori de su tretu de cantu s'agatat, est chentza de matas. Su mari est de colori de celu cun su fundali arenosu, cun s'abba chi si fait a pagu a pagu prus arta stesiendusinci de s'uru de sa spiàgia.